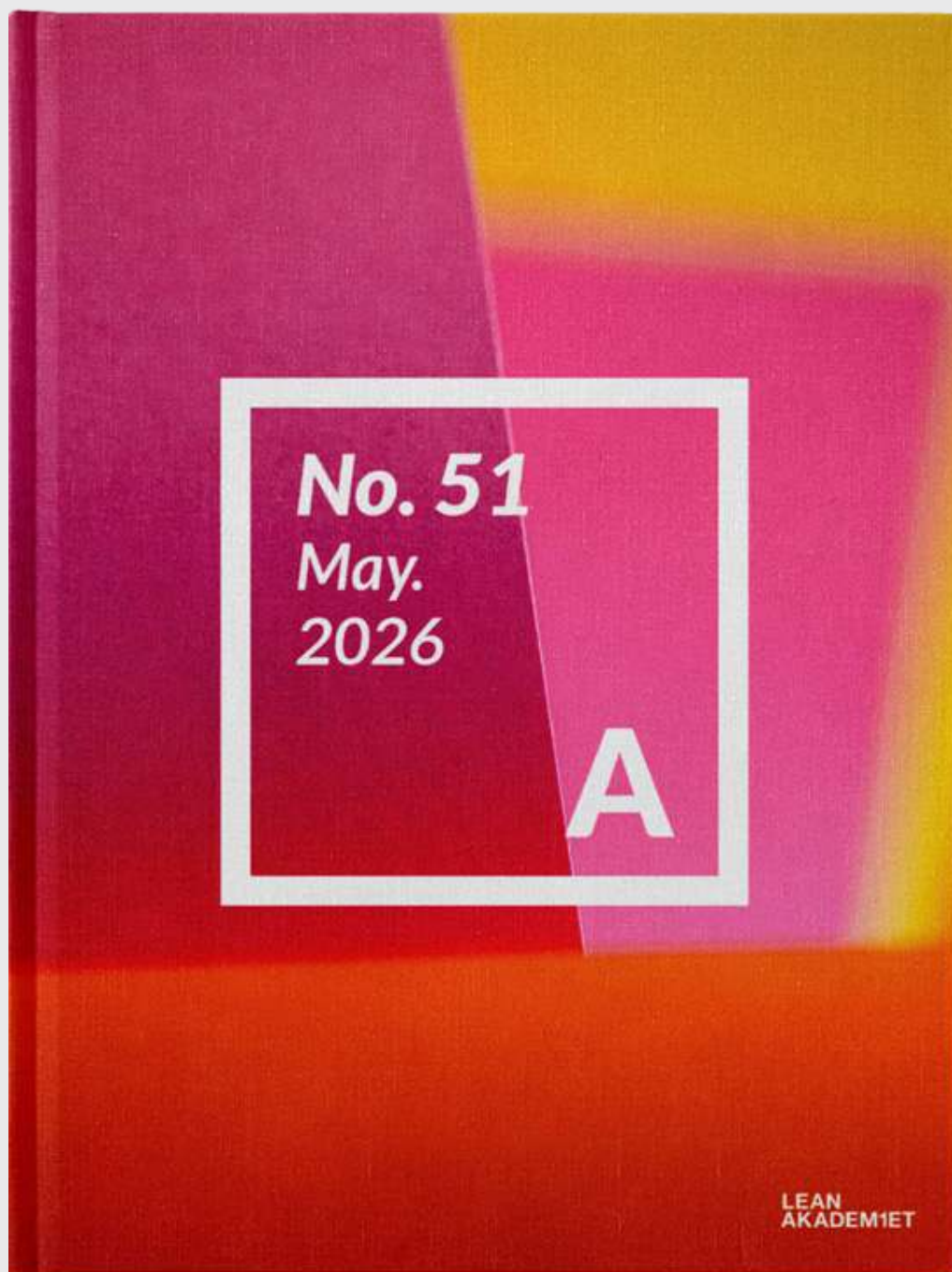

[PROCESOPTIMERING](#)

[#PERFORMANCE-BOARDS](#), [#VALUE-STREAM-MAPPING](#)

Når undervisningen flytter op på væggen

Hvordan kan undervisning gøres mere levende, overskuelig og anvendelig i praksis? På Lean Akademiets uddannelser arbejder vi med grafisk facilitering, hvor modeller, begreber og værktøjer visualiseres i rummet. Det skaber overblik, styrker dialogen og gør komplekse sammenhænge lettere at forstå.

07.05.2026

[MORTEN FRIIS JACOBSEN](#)

På Lean Akademiets uddannelser møder deltagerne en undervisningsform, som for mange føles anderledes allerede fra første dag. I stedet for en traditionel præsentation via computer-slides opbygges undervisningen gradvist på væggene i lokalet. Papkort, modeller og illustrationer bliver sat op i takt med, at nye begreber introduceres. Efterhånden vokser der et visuelt overblik frem i rummet - et fælles landkort over de principper, modeller og værktøjer, deltagerne arbejder med. For mange deltagere giver det en anden oplevelse af undervisningen. Indholdet bliver ikke blot noget, man lytter til. Det bliver noget, man kan se, vende tilbage til og diskutere.

Et fælles visuelt overblik

På Lean Akademiets Lean uddannelser og Six Sigma Yellow Belt-uddannelsen arbejder underviserne systematisk med grafisk facilitering. Det betyder, at undervisningen løbende visualiseres gennem en kombination af papkort, simple illustrationer og grafiske sammenhænge.

Når et nyt begreb introduceres, placeres det i relation til de modeller og principper, der allerede hænger på væggen. På den måde opstår der gradvist et visuelt overblik over emnet. Nye værktøjer kan kobles direkte til allerede gennemgåede principper, og deltagerne kan hele tiden vende tilbage til tidligere pointer.

Mange oplever, at det gør undervisningen mere overskuelig. I stedet for at bevæge sig fremad i en lineær præsentation bliver sammenhængene mellem begreber tydeligere, fordi de hele tiden er synlige i rummet.

Når komplekse sammenhænge bliver synlige

Lean og Six Sigma handler i høj grad om at forstå sammenhænge i processer og systemer. Det gælder blandt andet relationen mellem problemer og årsager, mellem variation og stabilitet eller mellem spild og værdiskabelse.

Netop derfor giver det mening at arbejde visuelt i undervisningen. Når begreber som værdistrømme, spildtyper, forbedringsmodeller eller problemløsning visualiseres i rummet, bliver det lettere at se, hvordan de relaterer sig til hinanden.

I stedet for at fremstå som enkeltstående modeller bliver de en del af en større helhed. Det gør det ofte lettere for deltagerne at forstå, hvordan teorien kan omsættes til konkrete forbedringer i deres egen organisation.

Visuel læring og hukommelse

Der findes også forskningsmæssige forklaringer på, hvorfor visuelle undervisningsformer ofte fungerer godt i lærings-situationer.

En central teori er Dual Coding Theory, udviklet af den kognitive psykolog Allan Paivio. Teorien beskriver, hvordan mennesker bearbejder information gennem to parallelle systemer i hjernen: Et verbalt system, der håndterer ord og sprog, og et visuelt system, der håndterer billeder, diagrammer og mentale forestillinger. Når undervisning kombinerer forklaringer med visuelle elementer, aktiveres begge systemer samtidig, og informationen lagres derfor gennem flere hukommelsesspor.

Det betyder i praksis, at viden bliver lettere både at forstå og at huske senere. Når et begreb eksempelvis både er blevet forklaret mundtligt og visualiseret gennem en model eller en illustration, kan hjernen senere hente informationen frem via flere forskellige 'indgange'.

Denne måde at arbejde med læring beskrives nogle gange

gennem The Velcro Theory of Memory. Metaforen henviser til, at ny viden hæfter sig bedre fast i hukommelsen, når den får flere forbindelser til eksisterende viden. Jo flere 'kroge' informationen får - gennem forklaringer, billeder, sammenhænge og diskussioner - desto større er sandsynligheden for, at den bliver hængende og senere kan genkaldes.

Visuelle repræsentationer spiller en vigtig rolle i denne proces. Diagrammer, proceskort og modeller hjælper hjernen med at strukturere information og gøre relationer mellem begreber tydelige. Når komplekse sammenhænge bliver visualiseret, bliver det lettere at se mønstre og forstå, hvordan forskellige elementer påvirker hinanden.

Den visuelle undervisningsform kan samtidig være med til at engagere deltagere på forskellige måder. Nogle lærer bedst gennem forklaringer og dialog, mens andre lettere skaber overblik, når de kan se sammenhænge illustreret foran sig. Når undervisningen kombinerer forklaringer, dialog og visuelle modeller, skabes der derfor flere indgange til forståelsen af stoffet.

På den måde bliver grafisk facilitering ikke blot en metode til at gøre undervisningen mere levende. Det bliver også en måde at understøtte, at deltagerne kan arbejde med indholdet gennem flere former for forståelse - både sprogligt, visuelt og analytisk.

En mere dialogbaseret undervisning

Når undervisningen bliver synlig i rummet, ændrer det også dynamikken i undervisningen. I stedet for at fokusere på en skærm, bliver væggene et fælles arbejdsområde. Deltagerne kan pege på modellerne, stille spørgsmål til dem og relatere dem til deres egne erfaringer fra organisationen.

Ofte opstår der diskussioner direkte omkring de visuelle modeller. En deltager kan eksempelvis koble en udfordring fra sin organisation til en model på væggen, hvorefter gruppen diskuterer mulige forklaringer eller løsninger.

På den måde udvikler undervisningen sig ofte til en fælles udforskning af problemstillinger fremfor en ensidig formidling af viden.

Når læringen bliver hængende

En anden fordel ved grafisk facilitering er, at undervisningen

ikke forsvinder, når man går videre til næste emne.

I en traditionel præsentation erstattes ét slide typisk af det næste. Når undervisningen visualiseres på væggene, bliver tidligere introducerede begreber og modeller derimod hængende. Det gør det muligt løbende at vende tilbage til tidligere pointer og skabe nye koblinger mellem dem.

Når et nyt værktøj introduceres, kan underviseren eksempelvis pege tilbage på en model, der allerede hænger i lokalet. På den måde fungerer undervisningsrummet som en fælles hukommelse for holdet.

En undervisningsform, der passer til Lean

Lean handler i sin essens om at gøre processer, problemer og forbedringsmuligheder synlige. Visualisering spiller derfor en central rolle i mange Lean organisationer, eksempelvis gennem tavler, værdistrømsanalyser eller visuelle forbedringssystemer. Grafisk facilitering bygger på samme princip. Når undervisningen visualiseres, bliver læringen mere synlig og mere fælles. Deltagerne kan bogstaveligt talt se, hvordan de forskellige principper og værktøjer hænger sammen - og det gør det lettere at forstå helheden i Lean-tankegangen.

Når deltagerne selv begynder at tænke visuelt

En interessant sideeffekt ved denne undervisningsform er, at mange deltagere begynder at arbejde mere visuelt i deres eget forbedringsarbejde. Når man gennem undervisningen oplever, hvordan komplekse sammenhænge kan gøres tydelige gennem simple modeller, tavler og illustrationer, bliver det naturligt selv at tage samme tilgang i brug.

Det ser vi blandt andet tydeligt i forbindelse med projekterne på vores Lean Green Belt-uddannelse. Her arbejder deltagerne med et konkret forbedringsprojekt i deres egen organisation. Projektet dokumenteres ikke gennem præsentationsslides, men gennem en fysisk og visuel projektopstilling.

Typisk tager projektet form som en værdistrømsanalyse udført på brown paper med post-it-noter, hvor processen kortlægges trin for trin. Rundt om værdistrømmen visualiseres analyser, data, forbedringstiltag og resultater, så projektets

resultater og konklusioner bliver tydelige.

Når deltagerne går til eksamen, præsenterer de derfor ikke blot deres projekt mundtligt. De tager eksaminator og censor med gennem projektets visuelle opbygning - fra problemstilling til analyser og videre til de opnåede resultater. For mange bliver dette en øjenåbner. Visualisering viser sig at være et stærkt redskab, når komplekse processer og analyser skal forklares og forstås - og på den måde bliver grafisk facilitering ikke kun en metode i undervisningen: Det bliver også en måde at arbejde med forbedringer på i praksis.

En læringsform, der bliver husket

For mange deltagere er mødet med grafisk facilitering en ny oplevelse. Mange er vant til undervisning, hvor indholdet præsenteres gennem slides og efterfølgende forsvinder igen, når man bevæger sig videre til næste emne. Når undervisningen i stedet bliver opbygget visuelt i rummet, oplever deltagerne ofte, at det giver et bedre overblik over stoffet og gør det lettere at fastholde de centrale sammenhænge. Når modeller, begreber og værktøjer bliver synlige og hænger fremme gennem hele undervisningsdagen, skaber det en fælles referenceramme, som både underviser og deltagere kan vende tilbage til. Det giver mulighed for løbende at koble nye begreber til det, der allerede er blevet gennemgået, og det styrker forståelsen af, hvordan de forskellige elementer hænger sammen.

Samtidig bidrager den visuelle tilgang til at skabe en mere aktiv læringssituation. Deltagerne bliver i højere grad inviteret ind i dialogen, fordi modellerne og illustrationerne fungerer som konkrete udgangspunkter for diskussioner og refleksioner. Undervisningen bliver dermed ikke kun en formidling af teori, men også et rum, hvor erfaringer fra forskellige organisationer bringes i spil og kobles til de metoder og principper, der arbejdes med.

For Lean Akademiet handler undervisningen derfor ikke kun om at formidle viden, men også om at skabe forståelse for, hvordan Lean og Six Sigma kan anvendes i praksis. Den visuelle undervisningsform understøtter netop dette ved at gøre både modeller, analyser og sammenhænge tydelige - og ved at give deltagerne en tilgang, de selv kan tage med videre i deres arbejde med forbedringer.

Få faglig viden og lad dig inspirere i vores [LA Library](#)